

نام شهر و تاریخ بنا

میاندوآب از سه کلمه (میان.دو.آب) تشکیل شده است. وجه تسمیه این شهر به خاطر قرار گرفتن در میان دو رودخانه زرینه رود و سیمینه رود است. شهر میاندوآب در زمان نادرشاه قصبه بزرگی بوده است. در جریان لشکر کشی نادر قلی سپهسالار وقت ارتش ایران به آذربایجان در سال ۱۱۴۲ هجری قمری از قلعه میاندوآب نام برده میشود. در تاریخ افشار مکررا " از میاندوآب سخن به میان آمده است. در شرفنامه امیر شرف بدلیسی که بنام تاریخ کردستان معروف است، در صفحه ۱۸۲ از این ناحیه به نام " دوآب " نام برده میشود. میرزا مهدیخان استرآبادی مورخ و منشی نادرشاه در کتاب معروف خود (دره نادری) درباره آمدن نادر به میاندوآب بحث مفصلی دارد، در اسناد دوره قاجاریه این منطقه مرحمت آباد نامیده میشود. چنانچه فتح‌لشاه دومین پادشاه این سلسله که از سال ۱۲۱۲ تا ۱۲۵۰ هجری قمری در ایران حکومت میکرد میاندوآب را به موجب فرمانی مفصل به احمد خان مقدم مراغه ای، بیگلربیگی آذربایجان واگذار میکند و از آن زمان قسمتی از حومه شهر میاندوآب مرحمت آباد نامیده میشود.

(برگرفته از کتاب میاندوآب نوشته جمشید محبوبی)

موقعیت شهر میاندوآب

این شهرستان در حد فاصل بین شهرهای بوکان، ملکان، مهاباد و شاهیندژ واقع شده است و در واقع پل ارتباطی برای استانهای آذربایجان غربی، آذربایجان شرقی و کردستان محسوب می‌گردد. میاندوآب چنانکه از اسمش پیداست به علت قرار گرفتن در میان دو رودخانه زرینه رود و سیمینه رود به این نام، نامگذاری شده است. میاندوآب شهر کشاورزی و تا اندازه‌ای صنعتی است. این شهرستان از نظر کشاورزی و دامپروری پس از ارومیه در استان رتبه‌ی دوم را دارد و از نظر صنعت نیز پس از شهرهای ارومیه و خوی در جایگاه سوم استان قرار گرفته است. کشف چندین اثر باستانی در اطراف میاندوآب، نشانگر اسکان بسیار قدیمی منطقه در دورانهای ثبت نشده تاریخ هست. در اوایل سلطنت آقامحمد خان قاجار به دنبال کوچ اجباری جمعیتی از منطقه کرمان به اهالی شهر اضافه شدند. اسامی برخی محله‌ها و شهرت‌ها مانند رابریلر، سیرجانیلر و کرمانی نشانگر این حرکت جمعیتی بوده. دو دلیل اصلی این حرکت جمعیتی مهاجرت اجباری یا تبعید در اثر شورش ذکر شده. سرکوبی یاغی‌های منطقه کرمان و اسکان جمعیت بیشتر در این منطقه بوده است.

آثار باستانی و تاریخی

• پل کوسه لر:

پل کوسه لر در ۱۰ کیلومتری شمال شرقی میاندوآب در مسیر جاده میاندوآب به شهر چهاربرج در روستای کوسه لر بر روی کانالی به نام (آجی گوبی) که از زرینه رود منشعب است، ساخته شده است. با توجه به نوع ساخت آن قدمت این پل به اواخر دوره قاجاریه برای ارتباط میان دو طرف کانال آب می‌رسد. پل کوسه لر دارای ۲ پایه است که با لاشه سنگ و ملات آهک بر روی پی‌هایی نه چندان محکم استوار گشته‌اند. پایه‌ها ۶/۱ متر عرض و ۵/۴ متر طول و در جهت مخالف جریان آب دارای آب شکن‌های مثلی می‌باشند که هم‌اکنون بقایای آن باقی مانده است.

• پل میرزا رسول:

این پل تاریخی در ۵ کیلومتری میاندوآب بر روی رودخانه زرینه رود بنا شده است. این اثر که قدمت آن به دوره قاجاریه می‌رسد در حال حاضر در کنار جاده میاندوآب به ارومیه واقع شده است. طول این پل ۵۲ متر و تعداد دهانه‌های آن ۷ دهانه می‌باشد. مصالح بکار رفته در

این بنا در قسمت پایه ها و سیل شکن ها ، سنگ و در بقیه قسمتها آجر می باشد . این بنا به شماره ۲۰۶۸ در فهرست آثار ملی ثبت شده است.

پل میرزا رسول - میاندوآب

• داش تپه :

داش تپه به اعتبار آثار قلعه مانندی که روزگاری بر فراز آن بوده و دهانه آن با وسایل و مصالح لازم و با نهایت مهارت مسدود شده است در کنار روستای داش تپه در حوالی میاندوآب قرار دارد . در سمت شرقی تپه محل یک درب ورودی به درون تپه دیده می شود که از ساروج و آهک ساخته شده است ، اهالی محل اقدامات زیادی برای ورود به تپه (درون قلعه) انجام داده اند که تاکنون بی نتیجه مانده است. بین اهالی شهر مشهور است که قبر زرتشت پیامبر پاک آیین ایرانی درون این تپه قرار دارد . این تپه هنوز جزء آثار باستانی به ثبت نرسیده است.

داش تپه - میاندوآب

• قلعه بختک :

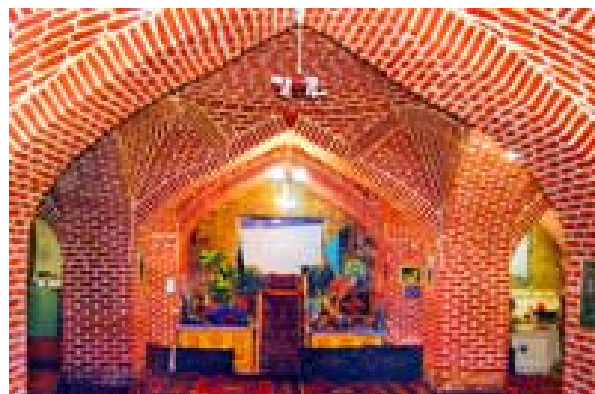
قلعه بختک که بقایای خرابه های آن هنوز هم در روستای میلان (یکی از روستاهای میاندوآب) قرار دارد . گویا توسط یکی از سرداران خسرو انوشیروان به نام بحدک ساخته شده است . ظاهراً علت احداث قلعه آزمودن قدرت نظامی و نشان دادن آن به شاهنشاه ساسانی بوده که توسط بحدک پیشنهاد شده است . بنای قلعه بسیار محکم ساخته شده است . طبق آثار موجود ، آب مورد نیاز قلعه را از چها فرسنگی طوری به قلعه هدایت می کرده اند که غیر از بختک و تنی از چند از مقربین او کسی از سرچشمه آب اطلاعی نداشته است.

قلعه بختک - میاندوآب

• مسجد طاق :

این بنا در کوچه طاق ، منشعب از خیابان ۱۷ شهریور واقع شده است . و به نظر می رسد که در بین سالهای ۱۲۱۰-۱۲۰۰ هجری قمری توسط (احمدخان بیگلر بیگی) حاکم مراغه ساخته شده است. بنای مسجد به صورت شبستانی ستوندار با پوشش طاق و گنبد است . پوشش این مسجد ، متشکل از ۹ گنبد کوچک است که بر طاقها و چهار ستون میانی و جزرهای دیواری قرار گرفته اند . که ستونهای میانی ، مکعب شکل می باشند طاق ها از آجر با ملات گچ و شالوده از سنگ و دیواره ها از خشت ساخته شده اند و در دوره های بعد الحاقات زیادی به مسجد صورت گرفته است.

مسجد طاق _ میاندوآب

• **تالاب چنگیزگلی :**

تالاب چنگیزگلی در حد فاصل سه روستای سبز، قره گول و خطایی در جنوب میاندوآب قرار دارد. این تالاب در زمره تالابهای بوجود آمده در اراضی طغیانی شاخه های سیمینه رود بوده و همچنین از تجمع هرزآبهای تپه ماهوری جنوب و غرب روستای خطایی تشکیل می شود که چند چشمه کوچک نیز در کنار این تالاب دیده می شود. تالاب چنگیزگلی در حدود ۱۲ کیلومتری جنوب و غرب شاخه اصلی سیمینه رود قرار دارد. شبکه های کانال آبرسانی و زهکشی حوزه سیمینه رود در این ناحیه گسترش یافته است و یکی از شاخه های زهکشی مستقیماً از حاشیه تالاب حفر شده و موجبات زهکشی آب تالاب را فراهم آورده است تالاب چنگیزگلی تالاب فصلی است راههای دسترسی به این تالاب از جاده احداث شده در حاشیه زهکشی و راههای فرعی روستاهای قره گل، خطایی و سبزی است.

• **رودخانه لیلان چای:**

رودخانه لیلان چای از شاخه های فرعی زرينه رود است که از ارتفاعات جنوبی سه پهن سرچشمه گرفته و در مسیر خود ۴۰ کیلومتر از جنوب به سوی جنوب غربی تغییر مسیر می دهد جریان آب این رودخانه در زمستان اکثراً یخ می زند و قابل اندازه گیری نمی باشد و حوزه این رودخانه تماماً دارای ارتفاع کمتر از سایر شاخه های فرعی زرينه رود است و در محل پایین کارخانه قند میاندوآب به رودخانه زرينه رود منتهی می گردد.

• **سیمینه رود (تاتوهوچای) :**

سرشاخه های اصلی این رودخانه از دامنه های شمالی کوههای زمزیران و خسرو و ابراهیم جلال و مام سور سرچشمه می گیرند. و در امتداد کلی جنوب به شمال جریان یافته پس از مشروب نمودن اراضی زیر کشت کناره های خود به یکدیگر می پیوندد و رودخانه سیمینه رود را تشکیل می دهند. سیمینه رود پس از مشروب کردن دشتهای مسیر خود در امتداد جنوب به شمال، در جنوب غربی شهر میاندوآب به سمت شمال غربی تغییر مسیر داده و پس از عبور از میان دشت میاندوآب غربی، به باتلاق های حاشیه جنوبی دریاچه ارومیه وارد می شود. از سرشاخه های پرآب سیمینه رود می توان به شاخه های زنبیل و حمزه آباد اشاره کرد.

• **زرينه رود (جغاتو چای) :**

این رودخانه با طول حدود ۲۴۰ کیلومتر یکی از پر آب ترین رودخانه های حوزه آبریز دریاچه ارومیه می باشد که از کوههای چهل چشمه کردستان و قره الیاس بین سقر و بانه به نام (چم سقر) سرچشمه می گیرد. این رودخانه از مجموعه ای از سرشاخه های دائمی، فصلی و سیلابی تشکیل می شود و ۳ شاخه اصلی به نامهای ساروق چای، خرخره چای، سقرچای و زرينه رود که در سد کاظمی بوکان به هم پیوسته و با ادامه مسیر پس از دریافت شاخه های فصلی متعدد به طرف دریاچه ارومیه سرازیر می گردد.

• **دشت باروق میاندوآب.**

• **دشت میاندوآب غربی.**

• **دشت میاندوآب شرقی.**

• **کوههای شهرستان میاندوآب.**

صنایع دستی

- **سفالگری :** ساخت و تولید سفال توسط گل رس، که شامل انواع کوزه، خمره، ظروف مخصوص حمل و نگهداری روغن و آب، گلدان، قلمک و ... می باشد ولی اکثر محصولات تولید شده در این ناحیه جهت مصارف داخلی بوده و شهرت خاصی ندارد.
- **دست بافته های پشمی :** شامل انواع جوراب، دستکش، شال، کلاه، جلیقه و سایر محصولات دست بافته پشمی با پشم گوسفندان می باشد.
- **گلیم بافی و فرش بافی**

منابع مطالب و عکسها :

www.urmia.ir

www.urmiainfo.com

www.anobanini.ir

www.siyamand.blogfa.com

www.nes.pconline.ir

miandoab.net

سایت آکایران.

سایت جامع گردشگری ایران (راهنمای گردشگری آذربایجان غربی ، سازمان ایرانگردی و جهان گردی).

سایت سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری استان آذربایجان غربی.